

Uloga nacionalnog suca u primjeni direktiva Europske unije u području suzbijanja diskriminacije

Lucija Miše
Zagreb, 7. svibnja 2024.

1

Primjena prava EU u postupcima pred nacionalnim sudovima

„Načelo nadređenosti”

- *Costa, Marleasing, Simmenthal, Melki and Abdeli*

„Načelo izravnog učinka”

- *Van Gend en Loos*

Ujednačavanje primjene prava EU =
Pravna sigurnost

2

Primjena prava EU u postupcima pred nacionalnim sudovima

- Izravni **vertikalni** učinak direktive: *Van Duyn*
- Neizravni učinak direktive: *Mono Car Styling*

Kada nacionalni sud primjenjuje nacionalno pravo, obvezan ga je interpretirati u mjeri u kojoj je to moguće, u skladu sa svrhom direktive radi ostvarivanja rezultata koji se žele postići direktivom.

- Primjena direktive:
  - a) Primjena nacionalnog zakona kojim je pravilno implementirana
  - b) Direktna primjena direktive u slučaju nepravilne implementacije

3

Primjena prava EU u postupcima pred nacionalnim sudovima

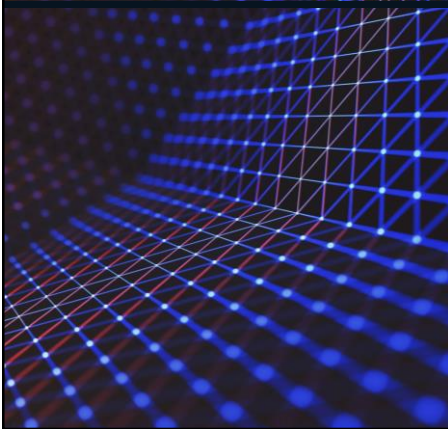
Članak 141. c st. 2. i 3. Ustava RH:

„Pravni akti i odluke koje je Republika Hrvatska prihvatila u institucijama Europske unije primjenjuju se u Republici Hrvatskoj u skladu s pravnom stečevinom Europske unije.

Hrvatski sudovi štite subjektivna prava utemeljena na pravnoj stečevini Europske unije.”

4

Primjena prava EU u postupcima pred nacionalnim sudovima

Van Gend en Loos Nužnost razmatranja duha, međusobnih odnosa i teksta odredaba prava EU

Costa Novi poredak međunarodnog prava, autonoman izvor prava

CILFIT Posebnost prava EU; višejezičnost, vlastita terminologija, autonomni pojmovi, dinamičan karakter

5

Primjena prava EU u postupcima pred nacionalnim sudovima

Sukob između nacionalnih propisa i prava EU:

1. Tumačenje i primjena nacionalnog prava u skladu s pravom EU (u svijetlu jezičnog izričaja i svrhe direktive)
2. Ako ne, onda:
  - a) Izuzimanje nacionalne odredbe te primjena druge odredbe nacionalnog prava u skladu s pravom EU ili
  - b) Izravna primjena prava EU (*Domingez, Küçükdeveci*)
3. Postupak za donošenje prethodne odluke

6

Primjena prava EU u postupcima pred nacionalnim sudovima

Odgovornost države

- *Frankovich, Brasserie du Pêcheur, Köbler*

Ustavna tužba

- U-III-1966/2016

Članak 6. Europske konvencije o ljudskim pravima

- *Dhahbi v. Italy*

7

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Čl. 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
- Čl. 19. Ugovora o Europskoj uniji
- Statut Suda Europske unije
- Čl. 93. – 118. Poslovnika Suda Europske unije
- Preporuke namijenjene nacionalnim sudovima koje se odnose na pokretanje postupka

8

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

—
Članak 267. UFEU:

Sud Europske unije nadležan je odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču:

(a) tumačenja Ugovora;

(b) valjanosti i tumačenja akata institucija, tijela, ureda ili agencija Unije

Ako se takvo pitanje pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud **može**, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da o tome odluči.

Ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud **dužan** uputiti to pitanje Sudu.

9

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

—
Članak 19. UEU:

Sud Europske unije osigurava poštovanje prava pri tumačenju i primjeni Ugovora.

Sud Europske unije, u skladu s Ugovorima:

(b) odlučuje o prethodnim pitanjima, na zahtjev sudova država članica, o tumačenju prava Unije ili valjanosti akta koje su usvojile institucije.

10

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Ujednačeno tumačenje i primjena prava EU
- Uska suradnja između nacionalnog suda i suda EU
- Ovlaсти Suda EU:
  - DA: tumačenje prava EU
  - NE: nacionalni propis u suprotnosti s pravom EU
- ALI redovito formulacija:
  - ”predmetna odredba prava EU protivi se zakonodavstvu ili propisu poput onoga u glavnom postupku”*
- Presuda ili obrazloženo rješenje (*erga omnes, ex tunc*)

11

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

„Sud” (autonoman pojam):

- ✓1. Je li ustanovljen na temelju zakona?
- ✓2. Je li stalan?
- ✓3. Je li njegova nadležnost obvezna?
- ✓4. Provodi li postupak kontradiktorne naravi?
- ✓5. Primjenjuje li pravna pravila?
- ✓6. Je li neovisan?

12

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Kada smatra da je odluka Suda o tom tumačenju i valjanosti prava EU potrebna da bi mogao donijeti presudu
- Korisno novo pitanje tumačenja u općem interesu ujednačene primjene prava EU ili
- Kada se čini da postojeća praksa ne daje potrebna pojašnjenja u novom pravnom ili činjeničnom okviru

13

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- DUŽNOST: nacionalni sud protiv čijih odluka nema pravnog lijeka
- Izuzetak:
  - „*Acte éclairé*“:
    - i) ako je postavljeno pitanje identično kao i pitanje koje je bilo predmet odlučivanja
    - ii) ako se isti zaključak može izvesti iz ustaljene sudske prakse Suda
  - „*Acte clair*“: Ako pravilno tumačenje pravnog pravila o kojem je riječ ne ostavlja mjesta ni za kakvu razumnu dvojbu
- *Conorzio Italian Management, Alandžak, Švicarski franak*

14

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Tumačenje i valjanost prava EU
- Samo ako je pravo EU primjenjivo na predmet u glavnom postupku
- Koristan odgovor za rješenje glavnog postupka, ali je na sudu koji upućuje zahtjev da iz njega izvede konkretne posljedice, prema potrebi ne primjenjujući nacionalno pravo koje je proglašeno nespojivim s pravom EU

15

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Nacionalni sud **čim utvrdi** da je za donošenje njegove presude potrebna odluka o tumačenju ili valjanosti prava EU
- Stadij postupka u kojem sud koji upućuje zahtjev može dovoljno precizno utvrditi pravni i činjenični okvir glavnog postupka te pravna pitanja koja iz njega proizlaze (nakon kontradiktorne rasprave)

16

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Bilo koji oblik
- Prevođenje na službene jezike EU
- Jednostavan, jasan, precizan jezik, bez suvišnih elemenata
- 10-tak strana za opis pravnog i činjeničnog okvira i razloga za obraćanje

17

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

1. Naziv suda
  2. Naziv stranaka i osoba koje ih zastupaju
  3. Sažet prikaz predmeta spora i relevantne činjenice
  4. Relevantne odredbe nacionalnog prava i prava EU
  5. Razlozi za tumačenje ili valjanost određenih odredbi prava EU
  6. Prethodno pitanje
  7. Natipkan, datiran i potpisan
- NENADLEŽNOST SUDA EU ILI ODBAČAJ ZAHTJEVA KAO NEDOPUŠTENOG

18

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Prijevod zahtjeva, ne i priloga
- Dodatno: Sažeti prikaz argumenata stranaka u glavnom postupku
Stajalište o odgovoru koji treba dati
- Prethodna pitanja:
Odvojeni i jasno naznačeni dio zahtjeva
Razumljiva i bez potrebe za upućivanjem na obrazloženje
- Numeracija stranica i odlomaka
- Zaštita osobnih podataka i identiteta:
Neanonimizirana i anonimizirana verzija

19

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Dostava poštom ili elektroničkim putem:
  - Tajništvo suda,
Rue du Fort Niedergrunewald,
L-2925 Luxembourg
  - e-Curia
(curia.europa.eu)
- Verzija za uređivanje teksta i spis predmeta

20

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Prekid postupka pred nacionalnim sudom do donošenja odluke Suda EU
- Obavijest Sudu EU o svakoj postupovnoj okolnosti koja može utjecati na postupak koji je u tijeku
- Postupak se ne naplaćuje i Sud EU ne odlučuje o troškovima stranaka

21

Podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku

- Presuda
- Obrazloženo rješenje:
  - i. Kada je postavljeno pitanje jednako pitanju o kojem je Sud već odlučivao
  - ii. Kad se odgovor na takvo pitanje može jasno izvesti iz sudske prakse
  - iii. Kad odgovor ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji
- Dostava konačne odluke (anonimizirane) nacionalnog suda Sudu EU na: Follow-up-DDP@curia.europa.eu

22

Hvala na pažnji!